

BEVEZETŐ

ÓVODAVÁLASZTÁS A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN

A külhoni magyar nyelvű oktatás fenntartása, fejlesztése a nemzetpolitika egyik kiemelt területe, hiszen a család közössége mellett, a magyar tannyelvű oktatási intézmények (óvodától az egyetemig) teremtik meg a etnikai identitás szocializációs közegeit és biztosítják a nemzeti reprodukció alapjait.

A Kárpát-medencei Óvodafejlesztési Programhoz¹ csatlakozva a Nemzetpolitikai Kutatóintézet külhoni demográfusok bevonásával demográfiai elemzést és prognózist készített a magyar születések és az óvodások számának alakulásáról a Kárpát-medencében. A magyar nyelvű óvodai hálózat intézményeivel kapcsolatba lépve felmérte azok befogadóképességét, valamint külhoni kutatók segítségével vizsgálta a szülői attitűdöket, motivációkat az óvodaválasztás folyamatában. A kutatás a Nemzetpolitikai Államtitkárság és Grezsa István Kárpátalja fejlesztéséért és a Kárpát-medencei óvodafejlesztési programért felelős miniszteri biztos felkérésére készült.²

Módszertani szempontból a demográfiai prognózisok mellett, online kérdőívvel kerestük meg az összes külhoni magyar nyelvű óvodát, amelynek során 734 magyar nyelvű csoporttal is rendelkező intézményt (a teljes hálózat 46%-át) sikerült elérnünk, valamint a négy nagy régióban (Erdély, Felvidék, Vajdaság és Kárpátalja) kérdőíves felmérésre került sor a szülők körében. Ez utóbbi kutatási elem kapcsán olyan szülőkkel kerültünk kapcsolatba, akik gyermeke (teljesen vagy részben) magyar nyelvű óvodába, óvodai csoportba jár, és legfőképp arról kérdeztük őket, hogy milyen szempontokat mérlegelve választották ki a gyermek jelenlegi óvodáját, mennyire elégedettek az intézménnyel, illetve hogyan fognak majd iskolát választani.

1 A program honlapját lásd itt: www.ovodaprogram.eu

2 A kutatás eredményeit bemutató kiadvány: Ferenc Viktória – Rákóczi Krisztián: *Magyar óvodásnak lenni jó! Jelentés a Kárpát-medencei Óvodafejlesztési Programkeretében végzett kutatásról*. Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt: Budapest, 2018. A kiadvány elérhető a Nemzetpolitikai Kutatóintézet honlapján: www.npki.hu

A négy nagyobb külhoni magyar régióra kiterjedő kérdőívezést a magyar nyelvű óvodahálózat településtípusa szerinti reprezentatív minta alapján, kérdezőbiztosok segítségével bonyolítottuk le a 2017/2018-as tanévben. A Kárpát-medencében összesen 152 településen, 161 intézményhez kötődően, 1977 szülővel kérdőíveztünk. Erdélyben 702, Felvidéken 468, Kárpátalján 407, Vajdaság 400 kérdőívet gyűjtöttünk. A Kisebbségi Szemle jelen lapszámában a szülői attitűdkutatás főbb eredményeivel foglalkozunk, amelyeket az egyes régiók szerint mutatunk be négy tanulmány keretében.

Ferenc Viktória
kutatásvezető